

Detail hodnocení

Název projektu	Zlepšení kvality života osob s mentálním hendikepem spojeným s chováním náročným na péči implementací PBS do služeb
Registrační číslo projektu	CZ.03.03.01/00/23_051/0004235

Kód hodnotitele

Pořadí hodnocení	3
Kolo hodnocení	Hodnocení žádosti o podporu
Fáze hodnocení	Věcné hodnocení
Datum hodnocení	26. 1. 2024
Status	Nevyhověl
Soubor kritérií	OPZ+_VH_sociální inovace_projekt v realizační fázi
Finalizováno	Ne
Platný	Ano
Výsledek (v bodech)	56,25
Počet hodin	
Arbitr	Ne
Opravný hodnotitel	Ne
Popis hodnocení	
Komentář k hodnocení	Projektový záměr má potenciál inovativních změn, a to jak z hlediska žadatelů a jejich organizací, tak ze systémového hlediska odpilotování přenositelnosti zahraniční praxe při poskytování sociálních služeb osobám s nezvladatelným chováním. HK žadatele vnímá jako vhodný subjekt pro zasazení se o systémovou změnu vzhledem k jeho orientaci v tématu, odbornosti a spolupráci se zkušenými zahraničními odborníky.

HK pozitivně hodnotí plánované advokační aktivity žadatele, které mají potenciál pozitivních změn v péči o osoby s náročným chováním.

Projekt vykazuje nedostatky popsané u jednotlivých kritérií. V mnoha ohledech žadatel dobře vysvětlil některé nejasnosti v rámci osobní účasti, avšak především nedostatečně připravená evaluace projektu činí projekt v současné podobě nepodpořitelným. HK však uvítá, pokud žadatel projekt dopracuje ve spolupráci s poskytovatelem dotace a znovu předloží.

HK doporučuje žadateli v případě nového podání projektové žádosti:

V oblasti dopadové evaluace si potvrdit primární účel evaluace a tomu zvolit odpovídající evaluační design. Pokud je cílem prokázat efektivitu řešení externím subjektům, je třeba prokázat evaluovatelnost intervence připravenou (kvazi)experimentální strategií (viz poznámky u příslušného kritéria). Pokud je cílem lépe pochopit okolnosti funkčnosti intervence a tu dále vyvíjet, je třeba připravit předem detailní teorii změny intervence, která se bude následně ověřovat. Kombinace obojího je možná, ale představuje úkol velmi náročný a přesahující i požadavky výzvy.

Doplnit kvantifikaci cílové skupiny

Prohloubit analýzu aktérů ve smyslu připomínek v kritériu 1.1, zejména (i) Uvést analýzu současného stavu a potřeb partnerských organizací a (ii) uvést aktuální stav spolupráce s jednotlivými kraji a míru závazku v rámci projektu spolupracovat

Dopracovat popis klíčových aktivit tak, aby bylo zřejmé, co budou vykonávat zahraniční mentoři a co naopak členové týmu z českého prostředí.

Odůvodnit zahájení KA4 (Pilotování a reliazace řešení) až po 11 měsících od zahájení projektu.

Odkazovaná literatura:

BEACH, Derek a Rasmus PEDERSEN, 2013. Process-Tracing Methods: Foundations and Guidelines [online]. ISBN 978-0-472-05189-2. Dostupné z: doi:10.3998/mpub.10072208

CHEN, Huey T., 2014. Practical Program Evaluation: Theory-Driven Evaluation and the Integrated Evaluation Perspective. 2nd edition. Los Angeles: SAGE Publications, Inc. ISBN 978-1-4129-9230-5.

PAWSON, Ray a Nick TILLEY, 1997. Realistic Evaluation [online]. Los Angeles, London, New Dehli, Singapore, Washington DC: SAGE Publications [vid. 2022-04-14]. ISBN 978-0-7619-5009-7. Dostupné z: <https://uk.sagepub.com/en-gb/eur/realistic-evaluation/book205276>

Poznámka k výsledku

Kritéria hodnocení

Kritérium	Funkce	Vyhověl	Minimum bodů	Maximum bodů	Způsob hodnocení	Min. bod. hranice	Počet bodů	Deskriptor	Odůvodnění	Relevantní
1. Potřebnost	K	Ano	7,50	30,00		0,00	18,75			Ano
1.1. Potřebnost navrženého řešení problému; Hodnocena je prokazatelnost potřebnosti nového řešení, tj. význam problému a (ne)dostupnost jeho řešení, a dále kvalita podkladů, ke kterým žadatel dospěl a které dokládají potřebnost a relevantnost řešení pro cílovou skupinu.	K	Ano	3,75	15,00		7,50	7,50	dostatečné	Problém, který chce žadatel řešit, je významný. Podkládá ho analýzou dílčích problémů, jejich příčin a důsledků, odkazy na studie, neuvádí však jeho kvantifikaci. Chybí velikost cílové skupiny osob s mentálním hendikepem spojeným s chováním náročným na péči, její struktura a případné odlišnosti v potřebách. Vzhledem k tomu, že žadatel aspiruje na systémovou změnu, HK rovněž postrádá bližší popis dvou vybraných krajů (Moravskoslezský a Středočeský), jejich případných specifik oproti jiným krajům a tím možné přenositelnosti do dalších krajů. HK rovněž spatřuje nedostatky v analýze stakeholderů a další práci s nimi: V žádosti zmiňuje velké riziko spojené se zřizovateli – kraji, ale neuvádí jejich potřeby, důvody aktuálního stavu, ani v jaké formě s kraji již spolupracuje, co se již povedlo a jakým výzvám žadatel stále ještě čelí. Žadatel opomíjí analýzu současného stavu a potřeb partnerských organizací. Ve zprávě o průběhu empatické fáze žadatel uvádí, že nefungovala spolupráce s dalšími odborníky (psycholog, psychiatr, neurolog...), ale v projektu s nimi nijak nepočítá a v empatické fázi se na ně nezaměřil. Ze zprávy také vyplývá důležitá role škol a školských zařízení, kterým se však žadatel také nevěnuje. Žadatel rovněž opomíjí uvedení, jak se k problematice staví klíčová ministerstva, která v žádosti zmiňuje (MZd, MPSV a MŠMT). Kvantifikaci cílové skupiny žadatel dovysvětlil v rámci osobní účasti na jednání HK.	Ano

1.2. Znalost a poznání; Hodnocena je prokázaná znalost stávajícího poznání a potřeb cílové skupiny, a to nejen na základě rešerše literatury / desk review, ale také vlastního testování.	K	Ano	3,75	15,00		7,50	11,25	dobré	Z předložené žádosti je patrné, že má žadatel hluboký vhled do situace osob s mentálním hendikepem spojeným s chováním náročným na péči a že rozumí tomu, co prožívají a na jaké překážky naráží. Ve zprávě o průběhu empatické fáze však velmi nešťastně zaměňuje řešení za potřeby a tím velmi omezuje prostor pro možná jiná řešení. Žadatel se rozhodl převzít metodu Positive Behaviour Support (PBS), která vzešla z anglosaských zemí, považuje ji za funkční a pracuje na tom, aby byla ukotvena v Národní strategii podpory lidí s intelektovým znevýhodněním a chováním náročným na péči. Od roku 2020 se od zahraničních mentorů učí tuto metodu aplikovat a dle webových stránek jen v roce 2021 prošlo ročním akreditovaným kurzem 19 odborníků z ČR. HK však postrádá odůvodnění, proč zvolil žadatel právě tuto metodu, co se v zahraničí daří touto metodou řešit a co ne a jestli má Česko specifika oproti anglosaským zemím, která mohou implementaci ztížit. Žadatel některé informace doplnil v rámci své osobní účasti.	Ano
2. Účelnost	K	Ne	7,50	30,00		0,00	15,00			Ano
2.1. Zlepšení a dopad; Hodnocen je potenciální dopad projektu na zvýšení kvality života cílové skupiny.	K	Ano	3,75	15,00		7,50	11,25	dobré	Účel, kterému má řešení problému sloužit, je z žádosti zřejmý a má nepopiratelný pozitivní dopad na osoby s mentálním hendikepem spojeným s chováním náročným na péči. Dopady na zvýšení kvality života klientů s nezvladatelným chováním mají vysoké očekávání na základě zahraniční praxe, jejíž přenositelnost je předmětem projektového záměru. Zároveň projekt specifikuje přínosy i pro pracovníky sociálních služeb, kdy jejich dlouhodobé a odborné vyškolení má potenciál sekundárních přínosů. Žadatel definuje vizi tak, jak je aktuálně formulována v ještě neschválené Národní strategii. Do přípravy této Národní strategie je aktivně zapojen, což HK velmi oceňuje. Cíle projektu jsou popsány srozumitelně. Není však zřejmé, podle čeho bude žadatel po ukončení projektu vyhodnocovat, jestli byl projekt úspěšný a jestli z dlouhodobého pohledu směřuje k naplnění cíle i všech dílčích cílů. Omezuje se na popis toho, co chce sledovat ve formě kvalitativních evaluačních otázek. Vzhledem k tomu, že hlavní část projektu spočívá v proškolení personálu zahraničním mentorem, který bude rovněž zpracovávat velkou část výstupů klíčových aktivit, HK vnímá jako riziko udržitelnost změn po skončení projektu.	Ano

2.2. Způsob vyhodnocení a evaluace; Hodnoceno je nastavení evaluace řešení.	K	Ne	3,75	15,00		7,50	3,75	nedostatečn é	<p>Evaluace v projektu je připravena zatím velmi málo a problematicky. Principiálně by projekty v této výzvě měly být připraveny jako „dva v jednom“ – projekt realizace intervence a současně výzkumný projekt evaluace této intervence. Pozitivně je třeba hodnotit vyčlenění významných finančních i personálních kapacit na řešení evaluace, avšak žadatel tento „výzkumný (pod)projekt“ za více než 1,6 mil. Kč, (nacenění příslušné aktivity) vysvětluje zcela povrchně. Žadatel se ve své evaluaci hlásí jak k formativní, tak sumativní (dopadové evaluaci). To je na obecné úrovni smysluplná kombinace, která je i v souladu s výzvou. Pojetí formativní evaluace, které naznačuje žadatel, příliš neodpovídá tradičnímu obsahu formativní evaluace a to, co žadatel sám označuje jako sumativní a formativní část evaluace jsou spíše dva možné (a kompatibilní) přístupy k dopadové evaluaci. Vhodnější by bylo, aby formativní složka byla jasněji zaměřená na podporu „dotažení vývoje“ intervence. Taková část evaluace může být popsána relativně volně, protože by měla být flexibilní z hlediska možnosti reakce i na nepředvídané problémy s realizací a svým charakterem, by mohla zapadat do oblasti přístupu Developmental evaluation (pro vymezení viz např. Chen), tedy svojí povahou „quick and dirty“ evaluace podporující design služeb, potřeby CS či řešení problémů. Náročnější (a v případě žadatele zvláště problematická) je dopadová evaluace, která vyžaduje vyšší rigoróznost evaluačního řešení. V zásadě jsou možné dva směry dopadové evaluace. Výzva zde záměrně ponechává volnost v tom, zda se evaluace má zaměřit na otázky typu „kauzální nakolik“ nebo „kauzální jak/proč“ a zvolil se tomu odpovídající evaluační design. Evaluační design znamená takové připravení evaluace, aby došlo k použití vhodných metod sběru a analýzy dat v konzistentní výzkumné strategii v rámci celkového evaluačního přístupu (Approach) tak, abychom odpověděli na evaluační otázky, prozkoumali evaluační kritéria a naplnili účel evaluace. Tvorba evaluačního designu přitom musí vyjít od účelu, volbou evaluačního přístupu, výzkumné strategie a až nakonec dochází k volbě metod. Žadatel však dělá skok rovnou k metodám sběru dat a o přístupu a výzkumné strategii se buď nevyjadřuje vůbec nebo lze o nich jen spekulovat velmi nejasně a nepřímou na základě určitých formulací v žadatelově popisu evaluace. Pro evaluaci dopadů, vyjdeme-li např. z Chenovy typologie evaluací, se nabízí buď A) přístup Merit assessment (a kvaziexperimentální výzkumná strategie; často označovaná jako Counterfactual impact evaluation) a tedy řešení kauzálních otázek typu „nakolik intervence přináší změnu“, nebo B)</p>	Ano
--	---	----	------	-------	--	------	------	------------------	---	-----

									<p>Enlightenment přístup (a strategie případových studií; často označovaná jako Theory based effects/impact evaluation) a tedy řešení kauzálních otázek typu „jak/proč intervence přináší změnu či pro koho a za jakých okolností funguje“, případně jejich kombinace (rámovaná spíše Enlightenment přístupem). Znění evaluačních otázek je takové, že žadatel patrně uvažuje o kombinaci obou přístupů. První, druhá a čtvrtá evaluační otázka jsou formulovány jako kauzálních otázek typu „nakolik intervence přináší změnu“, zatímco třetí evaluační otázka je v zásadě otázkou na to, „jak/proč intervence přináší změnu či pro koho a za jakých okolností funguje“. V těchto dvou směrech však evaluační plán nezodpovídá řadu klíčových otázek: Pro oba směry není jasné: Jaký je primární účel evaluace? (Jde především o prokázání efektivity řešení externím subjektům nebo o prohloubení pochopení samotné intervence?) Jak bude žadatel operacionalizovat výsledek? (Co je vysvětlována proměnná, co je úspěch?). Prozkoumal žadatel existující nástroje k měření fenoménů, které jsou něj důležité? Jak byla metoda PBS zkoumána v zahraničí? V rámci kvaziexperimentální strategie není jasné: Zda žadatel provedl úvahu o evaluovatelnosti intervence tímto způsobem? (Je intervence dostatečně stabilizovaná, a tedy homogenní pro všechny účastníky? Jak získáte odhad kontrafaktuální situace (např. jaká je dostupnost relevantních srovnávacích skupin)? Je velikost vzorků, velikost předpokládané změny a citlivost evaluačních nástrojů v takovém poměru, aby byl výzkum schopen prokázat kauzální účinky intervence?) Jak získá informace o fidelitě realizace intervence, aby byl schopen odlišit, zda případná absence důkazů o úspěchu je výsledkem problémů s designem nebo s provedením intervence? V rámci theory-based evaluace: Jaká je výchozí teorie změny intervence? Jaké jsou hlavní mechanismy intervence? Jaké mechanismy ve smyslu „teorií systému vzájemně propojených částí, který přenáší příčinné síly mezi příčinou nebo souborem příčin a výsledkem“ (Beach & Pedersen) chce žadatel v evaluaci ověřovat? Jaké kontexty jsou podle něj důležité pro funkčnost daných mechanismů? (Pawson & Tilley) Tyto oblasti jsou v textu evaluačního plánu ponechány bez vysvětlení, což činí evaluaci zcela nedostatečně připravenou. V rámci osobní účasti žadatel osvětlil, že hlavní účel dopadové evaluace vidí v prokázání funkčnosti řešení externímu publiku, odpovězení kauzálních otázek typu „nakolik PBS kauzálně přináší změnu cílové skupině“, přičemž uvažuje o replikaci existujících zahraničních studií o PBS. To je rozumné zacílení evaluace, které však v tuto chvíli je zcela</p>	
--	--	--	--	--	--	--	--	--	---	--

									nedostatečně připravené a ani není jisté, že je v rámci projektu proveditelné.	
3. Efektivnost	K	Ano	2,50	10,00		0,00	7,50			Ano
3.1. Efektivita projektu a rozpočet; Hodnoceno je efektivní a hospodárné použití zdrojů s ohledem na plánované a potřebné výstupy projektu.	K	Ano	2,50	10,00		5,00	7,50	dobré	Realizace projektu je plánována v souladu s požadavky výzvy, v maximální délce 36 měsíců. Efektivita projektu vykazuje dobrou úroveň, plánované výstupy z jednotlivých KA jsou v souladu se stanovenými cíli a korespondují s rozpočtovými položkami. Popis aktivit v rámci povinných i ostatních aktivit projektu je kompaktní. Všechny plánované KA mají vnitřní logickou provazbu a k nim příslušející rozpočtové položky odrážejí reálnou nákladovost provedených prací. V textu žádosti v části „Jak bude zajištěno šíření výstupů projektu“ je zmiňován PR manažer, který však nikde jinde v žádosti, ani rozpočtu nefiguruje. Ceny v rozpočtu odpovídají cenám obvyklým.	Ano
4. Hospodárnost	K	Ano	2,50	10,00		0,00	7,50			Ano
4.1. Hospodárnost; Hodnocen je žadatelův přístup k hospodárnému využití zdrojů v projektu.	K	Ano	2,50	10,00		5,00	7,50	dobré	Struktura rozpočtu projektu odpovídá plánovaným KA a jejich členění je logické a strukturované. Návrh nákladů odpovídá cenám obvyklým i s přihlédnutím k účasti zahraničních konzultantů. Celková struktura rozpočtových položek je navržena realisticky a rozsah činností odpovídá záměru projektu. Zároveň jsou aktivity z hlediska harmonogramu navrženy s dostatečnou časovou dotací pro realizaci jednotlivých KA. Žadatel plánuje aktivní účast osob, jejichž pracovní činnosti budou hrazeny z jiných rozpočtových prostředků, tedy mimo rozpočet projektu. V návrhu projektu nejsou rozpočtovány zbytné či nevhodné rozpočtové položky.	Ano
5. Proveditelnost	K	Ne	5,00	20,00		0,00	7,50			Ano

5.1. Způsob zapojení aktérů (cílové skupiny a stakeholderů) a kapacity pro řešení ; Hodnoceno je využití potenciálu cílové skupiny v projektu, kapacity žadatele pro řešení a možnosti spolupráce s dalšími aktéry.	K	Ano	2,50	10,00		5,00	5,00	dostatečné	HK oceňuje, že žadatel do projektu vstupuje se třemi partnery, se kterými uzavřel smlouvu o spolupráci. Zároveň se však domnívá, že žadatel nevyužívá v maximální možné míře potenciál cílových skupin a dalších stakeholderů a namísto toho spoléhá na zkušenosti zahraničních mentorů, kteří připraví řešení na míru. Tito odborníci by měli zůstat v roli mentorů členů realizačního týmu, kteří by měli spoluprací s cílovými skupinami a dalšími stakeholdery metodu adaptovat pro české prostředí. Na druhou stranu HK pozitivně hodnotí snahu žadatele čerpat od zahraničních odborníků, kteří mají v této oblasti dlouholeté zkušenosti. Žadatel při osobním setkání zapojení externích mentorů upřesnil. HK se navíc obává, že žadatel příliš spoléhá na přístup, že když někoho proškolí, něco mu vysvětlí nebo ho pozve na veřejnou prezentaci svých výstupů, získá spojení. Například v žádosti na několika místech uvádí, jak důležití jsou pro úspěšnost projektu pracovníci v přímé péči. Ti jsou však dle jeho slov často vyhořelí a nelze tedy očekávat, že se na základě proškolení situace změní. Nebo že bude v případě krajů dostatečně vysvětlovat přínosy a ukazovat případové studie, pokud žadatel nerozklíčoval, proč kraje jednájí tak, jak jednájí. Postoj Středočeského kraje k problematice žadatel rámcově přiblížil při osobní účasti.	Ano
--	---	-----	------	-------	--	------	------	------------	--	-----

5.2. Způsob realizace aktivit a šíření; Hodnocena je vhodnost zvoleného způsobu realizace aktivit a potenciál šíření daného řešení.	K	Ne	2,50	10,00		5,00	2,50	nedostatečn é	<p>Potenciál šíření výstupů projektu je pozitivně ovlivněn účastí žadatele v národním strategickém panelu pro řešení potřeb osob s mentálními handicap. Jedná se o žadatele, který je zvěhlý v advokační činnosti a plánované aktivity v této oblasti mají potenciál širokého sdílení napříč veřejným prostorem v ČR. Klíčové aktivity tvoří homogenní celek a časově na sebe navazují, nicméně HK vnímá zejména následující nedostatky: Žadatel do KA1 zahrnuje i zjišťování současného stavu a potřeb partnerských organizací pro implementaci PBS, které by již měly být součástí žádosti. Navíc tyto informace získá zahraniční mentor namísto toho, aby zůstávalo v realizačním týmu, který s nimi potřebuje dále pracovat. Není zřejmé, proč bude tato KA trvat 6 měsíců. Není zřejmé, proč je KA2 časově omezena do 08/2025 i přes to, že by mělo být vzdělávání přirozenou součástí celého projektu. Dále není zřejmé, proč je příprava plánu vzdělávání zcela předána zahraničnímu mentorovi a nejsou do ní zapojeni hlavní členové realizačního týmu a pracovníci partnerských organizací. Také není zřejmé, jestli je náplní KA2 pouze příprava plánu nebo i vzdělávání samotné. Není zřejmé, jakým způsobem budou klíčové osoby z realizačního týmu získávat nezbytné know-how pro systémové zavedení PBS, pokud budou dostávat informace z partnerských organizací 1x za čtvrt roku při online callu. Dále není rozvedeno, proč si vedoucí pracovníci myslí, že by mohla přímá supervize zahraničním lektorem personál motivovat ke změně svých postojů. HK naopak vnímá důležitost role vedoucího pracovníka jako lídra týmu, přičemž jedině on může dlouhodobě držet tým pohromadě a motivovat ho. Přímá supervize personálu zahraničním mentorem by mohla jeho pozici naopak oslabit, pokud by nebyla poptávána samotným personálem. Není zřejmé, proč KA4 začíná až v 09/2025. V rámci KA5 ze žádosti není zřejmé, v jakém stavu jsou jednání s kraji, a jak konkrétně je žadatel do projektu zapojí. Toto bylo osvětleno při osobní účasti. Žadatel nerozvádí situaci, co se stane, pokud nebude Národní strategie schválena, a do jaké míry to ovlivní průběh a úspěšnost projektu. Vzhledem k tomu, že žadatel nepopisuje specifika dvou vybraných krajů a jejich možné odlišnosti od krajů ostatních, není zřejmé, do jaké míry budou výstupy projektu přenositelné do dalších krajů.</p>	Ano
--	---	----	------	-------	--	------	------	---------------	--	-----

Přílohy posudku

Číslo přílohy hodnocení	Název přílohy hodnocení	Soubor
----------------------------	-------------------------	--------